

ЕЛЕКТРОНСКО УЧЕЊЕ И УПОТРЕБА ВЕБ-АЛАТА У НАСТАВИ СРПСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА

Дарка Хербез
Пловдивски универзитет „Пајсије Хиландарски“

ELECTRONIC LEARNING AND THE USE OF WEB TOOLS IN TEACHING SERBIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Darka Herbez
Paisii Hilendarski University of Plovdiv

The aim of this study is pointing to the possibility of applying modern technologies and educational web tools in teaching Serbian as a foreign language at the Department of Slavic Studies at the University of Plovdiv. The electronic media is almost an essential learning tool in teaching and the research will show how it can be used for the purposes of improving the teaching process.

Key words: teaching Serbian as a foreign language, web tools

Увод

У овом раду указује се на организацију електронске наставе и употребу веб-алата у настави српског као страног језика на Катедри за славистику Универзитета „Пајсије Хиландарски“ у Пловдиву. С обзиром на ванредно стање узроковано пандемијом, неминовна је употреба технологије у образовне сврхе. Рад показује који веб-алати су се показали најуспјешнијим приликом предавања српског као страног језика, те указује на предности и недостатке електронског учења. Наравно, то не значи да је употреба веб-алата била изостављена и раније. У ери информационих технологија, много прије ситуације узроковане пандемијом, постала је готово незаобилазна употреба различитих платформи и веб-алата у настави. Методика је отворена за иновације када су у питању наставни материјали и наставна технологија. Љиљана

Петровачки истиче да је „методика непрестано трагачка наука која је отворена за прихватање, преиспитивање и примену нових теорија инструкције и учења, нових облика учења, разраду нових садржаја које и сама предлаже и осмишљава на основу најновијих лингвистичких и књижевнонаучних теорија” (Петровачки, ур. 2006: 66). Ипак, треба имати у виду да се веб-алати користе као пропратно средство наставним материјалима, који поспјешују наставни процес и мотивацију студената. Наум Димитријевић истиче да би „приликом одређивања циљева учења/предавања страних језика, требало водити рачуна и о психолошким условима успешног учења. У овом контексту то значи да се језичка грађа бира тако да код ученика изазива и одржава интересовање, пажњу и мотивацију. Ако се ови услови учења обезбеде, активност ученика, њихов допринос настави на часу и код куће биће знатно већи, односно изгледи за остваривање успеха ће порастати” (Димитријевић 1984: 27). Дакле, електронски медији користе се као пратеће дидактичко средство, које наставу чини ефикаснијом, доприноси разноликости материјала и стимулативно дјелује на студенте.

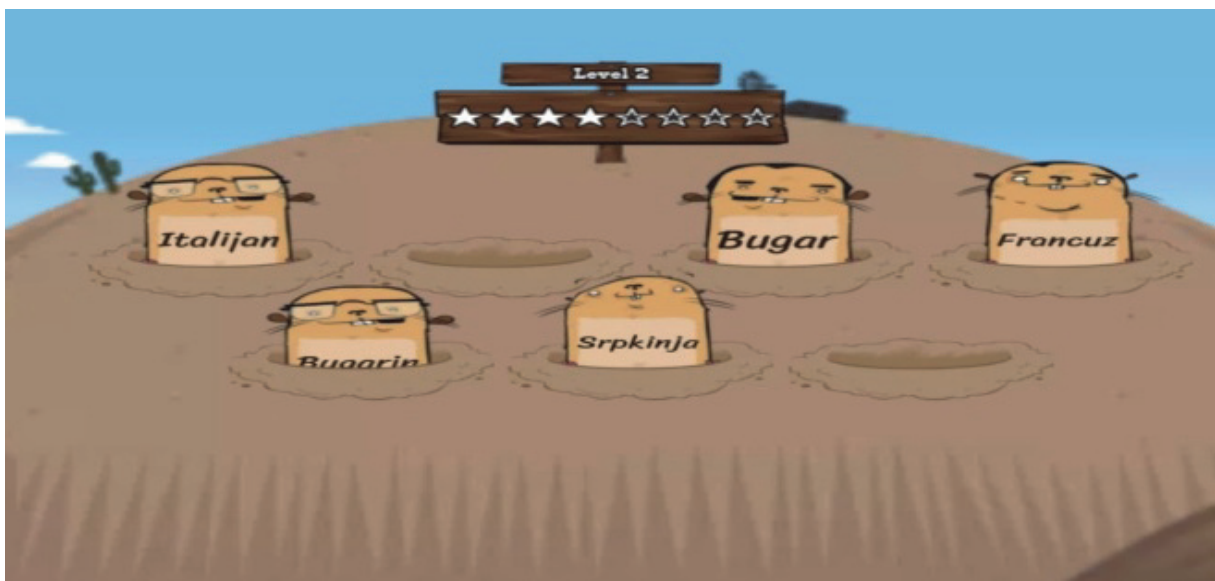
На самом почетку, неопходно је дати неколико уводних напомена о самом појму *електронско учење*. По дефиницији, „електронско учење је методологија којом се наставни садржај или активности у учењу испоручују уз помоћ електронских технологија” (Глушац 2012: 5). Такође, имамо подјелу стилова учења на: визуелни, аудитивни и тактилни (Глушац 2012: 23). Електронско учење омогућава нам прилагођавање наставног садржаја различитим стиловима учења. Употреба веб-алата зависи од задатака и жељеног исхода. Већина алата је лако доступна и једноставна за коришћење, а у наставку рада представимо неке од веб-алата које смо користили у настави српског као страног језика. Неке од наведених примјера илустроваћемо фотографијама.

Веб-алати у наставном процесу

За потребе овог излагања, највише пажње посветићемо веб-алату *Wordwall*, а укратко ћемо се осврнути и на веб-алате *Pixton* и *Prezi*.

Wordwall је занимљив веб-алат за употребу који нам пружа неограничене могућности приликом креирања садржаја за вјежбање и провјеру знања. Као недостатак овог веб-алата могли бисмо навести претплату, али цијена је приступачна и занемарљива у односу на могућности које добијамо приликом употребе овог веб-алата. Користећи *Wordwall*, имамо могућност креирања различитих садржаја у вези са усвајањем граматике, лексике, као и културолошких

садржаја, гдје на занимљив и забаван начин можемо приступити различитим садржајима. Алат нам пружа разноврсне могућности приликом креирања задатака у виду тачних и нетачних одговора, анаграма, уметања ријечи које недостају, вишеструког избора итд. Учење кроз игру добија све већи значај у образовању. „Експлоративни, истраживачки карактер игре подразумева посебан начин организације васпитно-образовног рада са децом, примерен њиховим могућностима и интересовањима. Док се игра оно истражује, има слободу да бира начине долажења до циља, средства којима ће се при томе служити, да путем покушаја и погрешака реши проблем” (Глушац 2012: 30). На примјер, за усвајање лексичког фонда различитих тематских цјелина, користили смо игру на *Удари кртицу*, гдје студенти треба да изаберу правилно написан назив на српском језику, тј. провјеравамо усвајање лексике која је претходно обрађена на часу. Тако се може провјерити усвајање градива, као и правилно писање. Задатак се може дати на крају часа или као вјежба која ће се урадити код куће.

Затим, *Wordwall* пружа могућност креирања игре на бази правилних и неправилних одговора, која се може успјешно искористити за различита вјежбања. С обзиром на то да бугарски студенти на почетном нивоу имају тешкоћа са усвајањем гласовног система српског језика, за фонетска вјежбања послужила нам је игрица на бази тачних и нетачних одговора. Предавач чита одређене ријечи у којима су заступљени проблематични гласови (африкате *ч*, *ћ*, *џ* и *њ*) и студенти на основу слушања бирају тачну ријеч.

**Саслушајте
и пронађите
тачан одговор.**

А ђак

В џак

**Саслушајте
и пронађите
тачан одговор.**

А мачка

В маћка

С мацка

Веома је корисно што нам овај алат пружа могућност и додавања сличице, па студенти истовремено вјежбају изговор и уче нову лексику. Ови веб-алати претежно се користе на нижим нивоима.

Игрица уметања ријечи које недостају послужила нам је за провјеру разумијевања текста, али и понављања граматике. Дакле, могућности су неограничене и вишеструке и зависе само од креативности и иновативности предавача.

У настави српског као страног језика, веома је важан и лингво-културолошки приступ. С обзиром на велики утицај културе на језик, предавачи српског као страног језика требало би да посједују културолошке компетенције. Поред различитих аудио и видео материјала, који нам могу послужити у ове сврхе, још један занимљив начин провјере знања пружа нам и *Wordwall*. На примјер, приликом упознавања студената са српским обичајима и туристичким дестинацијама, читају се текстови о различитим празницима и градовима, те се на основу прочитаног бирају тачни и нетачни одговори. Самим тим студенти се упознају и са културом српског народа на занимљив и иновативан начин. Наравно, ова игрица се може искористити за различите конверзацијске теме и провјеру знања.

**Бањалучка
тврђава
зове се
Кастел.**

ТАЧНО

НЕТАЧНО

**Познати
музички
фестивал
Егзит
одржава се
у Београду.**

ТАЧНО

НЕТАЧНО

Још један занимљив задатак, који се може се креирати употребом овог веб-алата, јесте задатак у виду анаграма. Ми смо анаграм користили на вишим нивоима за учење синонима и проширивање вокабулара студената. Наиме, студентима се даје текст који читају, након тога у задатку добијају анаграм са ријечима из текста, а њихов задатак је да одгонетну која ријеч из текста је у питању. Како бисмо им олакшали тражење изнад ријечи дат је синоним тражене ријечи, те студенти на иновативан начин проширују вокабулар језика који уче.

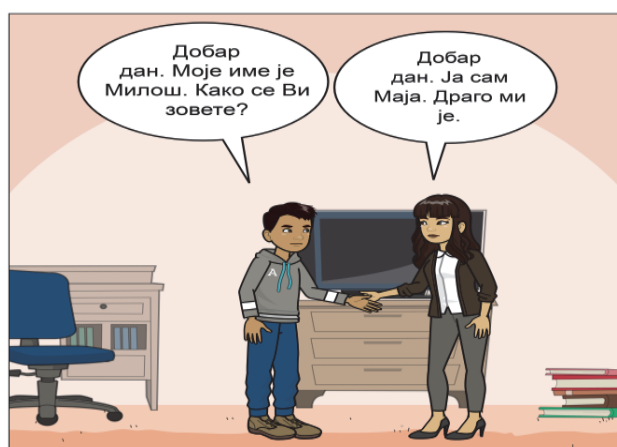
ауторитативан,
важан

школован, учен

у т и ц а ј а н

о б р а з о в а н

Наредни веб-алат који препоручујемо зове се *Pixton*. Овај веб-алат пружа могућност креирања стрипова, гдје предавач може да креира сопствене садржаје. Студенти визуелно уче, а стрипови појачавају смисао садржаја путем ријечи и слика, те се форма стрипа показала као занимљив и маштовит начин изражавања. Алат не захтијева посебне вјештине у процесу креирања, а предност је што можемо и накнадно да уређујемо стрип: бирамо позадину, уређујемо текст итд. Ми смо овај веб-алат користили за коверзацијске теме и усвајање основног лексичког фонда на почетном нивоу. Наравно, могућности које пружа овај алат су широке и даје нам простора за креирање разноврсних садржаја. „Схваћен као визуелно приповедање, односно својеврстан спој наратије и призора, у коме се помоћу врло мало текста и низа цртежа приказује одређени догађај, стрип за ученике може бити вишеструко подстицајан” (Петровачки, Савић 2012: 13). Форма стрипа погодна је за говорне вјежбе и приказивање различитих комуникативних ситуација.

На крају, споменућемо веб-алат који можемо користити за прављење презентација. У питању је веб-алат *Prezi*. Он се користи у информативној фази и служи за представљање чињеничног стања. Већ смо споменули важност увођења елемената културе у наставу страног језика, па смо овај веб-алат користили за прављење презентација о нашим знаменитим личностима, манастирима, обичајима итд. Алат је јако погодан, а као једини недостатак издвојили бисмо претплату.

Закључак

Из свега наведеног можемо закључити да је примјена веб-алата у настави српског као страног језика веома корисна и пожељна. Не би требало бјежати од могућности које нам пружају савремене технологије и требало би стално радити на методолошким иновацијама. Различити веб-алати пружају нам вишеструке могућности за креирање разноврсног наставног материјала. Као недостатак можемо издвојити претплату коју изискују неки од ових веб-алата, али углавном су у питању готово занемарљиви новчани износи. Наравно, треба нагласити да су веб-алати само пропратно дидактичко средство и користе се као допуна наставном садржају. Наше искуство показало је да на овај начин наставни садржај постаје занимљивији и буди веће интересовање. „Једно од средстава за проширење интересовања може да буде представљање наставних садржаја на савремене начине, на оно како деца очекују и како то раде ван школе. У великој мери овде можемо препознати рачунар и уопште дигиталну технологију као потребу инкорпорирања у наставни процес у служби повећања мотивације за учење, односно за наставну материју која презентована на традиционални начин не добија своју димензију, важност и животност” (Глушац 2012: 13). На основу свега наведеног закључујемо да комбиновање класичне наставе са веб-алатима доприноси већој мотивацији студената и занимљивијем наставном процесу, те их препоручујемо као пропратно дидактичко средство.

ЛИТЕРАТУРА

Глушац 2012: Глушац, Д. *Електронско учење*. [Glušac, D. *Elektronsko učenje*.] Зрењанин: Технички факултет „Михајло Пупин”, 2012. <http://www.tfzr.uns.ac.rs/Content/files/0/Knjiga%20Elektronsko%20ucenje.pdf> (14.1.2022.)

- Димитријевић 1984:** Димитријевић, Н. *Заблуде у настави страних језика*. [Dimitrijević, N. *Zablude u nastavi stranih jezika*.] Сарајево: Свјетлост, 1984.
- Петровачки, Радуловић, ур. 2006:** Петровачки, Љ., Радуловић, О. *Методичке иновације у теорији и пракси наставе српског језика и граматике*. [Petrovački, Lj., Radulović, O. *Metodičke inovacije u teoriji i praksi nastave srpskog jezika i gramatike*.] // *Неговање српског језика и књижевности*. Ур. Петровачки, Радуловић. Нови Сад: Филозофски факултет, 2006, 65 – 87.
- Петровачки, Савић 2012:** Петровачки, Љ., Савић, М. *Стрип у настави граматике српског језика*. [Petrovački, Lj., Savić, M. *Strip u nastavi gramatike srpskog jezika*.] // *Методички видици*. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, 2012, бр. 3, 11 – 28.